

den enkelte Arbejdsgiver. Nu var Tankgangen jo den, som ogsaa er fremhævet her i disse Dage, at naar Forpligtelsen saaledes laages over paa Arbejdsgiverne, maatte man forudsætte, at disse gensørfikrede for at værges sig mod det store Ansvar, der hvilede paa dem. Det var ogsaa Tilfældet, og jo mere Lovgivningens stærkedes, desto større blev det Antal Arbejdere, der igen forsikredes ad privat Vej; men det er oplyst fra Tyskland, at der paa den Tid man forberedte den tyste Ulykkesforsikringslov, af de tyste Arbejdere, som kunde komme i Betragtning, ikke var mere end 28 pCt., der vare forsikrede, de 72 pCt. vare ikke forsikrede. Nu kan man jo ganske rolig gaa ud fra, at de 28 pCt., der vare forsikrede, arbejdede hos de Arbejdsgivere, der vare de solideste, og at de, der undlode at forsikre deres Arbejdere, saaledes maatte man paa Forhaand slutte, vare saadanne, der kun daarlig havde Raad dertil og derfor havde endnu mindre Raad til at bære Tabet, naar Ulykker indtraf. Dertil kom, at denne Ordning gav Anledning til en Mængde Splid mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne, og Misfornøjelsen med den voksede derfor stærkere og stærkere. I Frankrig holdt man fast ved Princippet i lang Tid, indtil man forsøgte at gaa en anden Vej, nemlig den, som ogsaa kunde synes at ligge nær, at tilvejebringe en Ulykkesforsikring, der var baseret paa Frivillighed, men saaledes at man ved Præmier fra det offentlige Side søgte at lokke Folk til at lade sig forsikre, og allerede under Napoleon kom en saadan Ordning til Veje i Frankrig. Man gjorde Regning paa, at Staten skulde udrede omtrent Halvdelen af Omkostningerne ved Forsikringen, og man lovede sig store Resultater deraf. Efter en Del Aars Forløb viste det sig imidlertid, hvad vi sikkerlig ogsaa her til Lands vilde komme til at erfare, hvis vi gif samme Vej, at det var et aldeles forsvindende Antal, der blev forsikret paa denne Maade. Det oplystes, at der efter en Snes Aars Forløb — og den paagældende Bestemmelse er endnu den Dag i Dag i Virksomhed i Frankrig — kun var forsikret een, siger og skriver een Landarbejder, og ved Siden deraf var der for øvrigt forsikret Folk, der forstod at regne Fordelen ud, deriblandt en Direktør for et privat Forsikringselskab. Denne Mand kunde meget godt regne ud, at det var en Fordel at benytte sig af Præmien, men de almindelige Arbejdere gjorde det ikke, og det var altsaa et Slag fuldstændig i Luften. Derfor kommer Omslaget, og fra Aaret 1880 er der øjensynlig i den almindelige Verdensanskuelse fket et Omslag fra den absolute

Individualisme til den socialpolitiske Opfattelse af denne Sag. Hovedstødet til dette Omslag foregaar fra Tyskland, og vi skulle jo ikke være saa bange for at hente Eksempler fra Tyskland, naar det er gode Eksempler. Efter vidtløftige Forhandlinger i Tyskland, der foregik fra 1880—84 og 86, udkom der saa en Lov, der optog Princippet om Tvangsforsikring, altsaa at gøre dette til en Samfundssag. Det kostede uhyre Kampe; forskellige Forsøg, dels fra privat Side, dels fra Regeringens Side strandede, og først endelig i 1884 lykkedes det at føre Loven derom igennem. Ogsaa der stode de teoretiske Anskuelse skarpt imod hinanden, men til sidst naaedes dog Resultatet, og dette Eksempel, Tysklands Eksempel, er saa siden blevet fulgt først af Østrig i et lignende Spor, med nogle Ændringer. Dernæst have vi set det arbejde sig stærkere og stærkere frem i Frankrig, hvor den, hvad jeg kalder vesteuropæiske, mere individualistiske Anskuelse har haft langt stærkere Rodder, og man derfor har gjort endnu langt længere Modstand. Først i Jor, i 1894, har man i Frankrig gjort det første Skridt i Retning af Tvangsforsikring, idet der ved en Lov af Juni 1894 er gjort et Forsøg med at gøre det anvendeligt paa Bjerghværksarbejdere, men man er sig der fuldstændig bevidst, at det væsentlige, det interessante ved denne Lov er, at der første Gang paa fransk Grund er anvendt Tvangsforsikringsprincippet. Jeg skal dog dertil føje, at man mærkelig nok i en saa republikansk og man skulde synes, demokratisk Stat som Frankrig ikke er kommen til at lægge hele Byrden paa Arbejdsgiveren, men har delt det lige mellem Arbejdsgiveren og Arbejderen. Endelig har man, som allerede i Gaar meddelt af den højtærede Indenrigsminister, fulgt den samme Vej i Norge, idet man ved Loven af 23de Juli 1894 har gjort det solidariske Ansvar gældende over for alle de Erhvervsgrene, som overhovedet indbrages under Loven. Jeg skal føje til, at det er ejendommeligt for de norske Forhold, at Landbruget der spiller en saa ringe Rolle, at det ikke er medinddraget under Lovens Omraade. Man er altsaa kommen til det Resultat, at gøre Tvangsforsikringen til en Samfundssag, og det turde vel være lidet heldigt, om vi her netop vilde vende tilbage til det gamle Princip, Individualismens Princip, saa meget mere som vi her til Lands have ikke tilnærmelsesvis haft den samme Grund at bygge paa for denne Lovgivning som de andre Lande. Arbejdsgiverens Ansvarlighed er her væsentlig ukendt uden for de ganske snævre Omraader, som